

CLIVIA à metropoli eiusdem in ea nominis sic appellata, de ea verò hæc refert Munsterus. Eo tempore quo Cæsar Iustinianus rerū est potitus, anno scilicet Christi 711 fuit in regione Clivensi, vnicā domini illius terræ filia, Beatrix nomine, quæ amplissimam habuit ditionem, quin & Castellum Neomagus cum attinentijs eius erat illius. extruxit quoque castellum, & appellavit nomen eius Cleuam. Huic ergo nōmini rationem dedisse credibile est, cliuū seu collem, in quo sitū est castrum. vocant enim inferiores Germani collem vernacula sua lingua ein Cless. Aliam tamen nominis huius rationem affert Robertus Cænalis, de re Gallica lib. 2. perioch 3. Aiunt (inquit) eos qui hodie Cleuenses dicuntur, sic appellatos à clavis quas gestabant Guinenes iussu Rodolphi, quasi dicas Clauenses, qui clavas gestarent, nunc verò Cleuenses, prior tamen ratio probabilior est ac verisimilior. Cliuēsem verò ducatum Grinnes aliquando tenuere. qua Geldriæ vicina est: vbi Broenstēin vicus nominis vestigium retinere videtur, si modò non à viriditate nomen suum habet. Continet hic ducatus præter metropolim Cliuiam plures etiam vrbes & oppida: Rees opp. dextram Rheni ripam obtinet, ac paulò inferius Griet sinistram ripam. tuetur. hanc ex eadem parte sequitur Griethusum, in principio agrī Batauorum, iuxta Lobeckam arcem, quam cursus extremitatem seu angulum dici volunt, loopenim cursum inferioribus Germ. sonat & eck angulum significat. ibidem Rhenus in tria exit cornua seu ostia. Griethusio in altera ripa opponitur Embrica, quam olim Asciburgium putant, vocatum, vbi egregia, & celebri gymnasio clara, in medullis fere regionis sunt Calcaria, Genapiū & Goch Xanthum vrbs itidem amena in sinistra Rheni ripa, vetustatis & antiquitatis multum præ se ferens. quod testatur tophus lapis, incolis Zoestēin dictus, ingenti ibi copia collectus. dum enim arua aratro proscindunt agricolæ, magnos huius lapidis acervos studiose congestos Brabantis magno lucro vendunt, quo cementum ipsi faciunt, cuiusmodi nusquam alibi reperiri persuasum est, Darastr vocant: eo siquidem & aquæ ductus ac canales, nonnunquam & integræ penuria subterranea, vt ab aquarum eruptione tuta sint, & quicquid tandem solidum ac maxime obduratum cupiunt, collinunt: quavis enim calce indurata hæc materia est solidior, est autem lapis is subcinericius cauernosus ac durissimus, ex quo hic loci à Romanis aliquot insignes structuras, ædificia seu propugnacula erecta fuisse, quæ postmodum iniuria temporum vastata ac destructa sint, suspicio est. quod ibidem non nascatur, verum aliunde importatus videatur. Cæpit idem etiam nuper effodi iuxta Neomagus, vbi aliquoties eius partes erutæ sunt forma quadrata quinque pedali: verum cum cauernosus sit lapis, ita vt characteres inscribi agrè queant, iuxta reperti sunt lateres cocti, seu tegulæ, quibus Romana litera, monumenta quædam insculpta fuere: ijque vnica tantum linea recta ad pedem montis iuxta Meram flu. effodiuntur. vnde non obscura est coniectura fuisse ex eo extracta aut propugnacula quædam aut alia ædificia, quin ipsa etiam arx Nouiomagensis quam Carolus 5. olim restauravit semidirutam, eodem lapide exstructa fuit. V Vefalia vrbs elegans, munita & populosa, aquis, propugnaculis & valido murorum ambitu adeo instructa, magnos vt spiritus incolis gignat: situ ad negotiationem opportuno excellit, vnde magnis & operosis ædificijs, opū affluentia, mercatura celebri, cæterisque fortunæ bonis, nostra memoria mirandum in modum excreuit. ad alterius superioris differentiam, quæ in sinistro Rheni latere cum vicina Bopardia Treuirensi Archipræsuli patet, V Vefalia inferior dicitur. Ex præterfluere Lippia fluuio comoditates haud pænitas precipit, qui sinistrum eius latus aliens statim Rheno consociatur. Cliuicam porrò hanc

V Vefaliam

VVefaliam Duces sui varijs diuerso tempore ornamentis, animis heroicis exornarunt: Eberhardus Comes Cliuiz & Teisterbantiz nonus (hic enim Teisterbantiz Comitatus ad Cliues pertinebat, cuius termini erant totum id quod inter Mosam, Vahalim atque Rhenum situm est, vbi hodie insignia sunt dominia) pius & iustus princeps collegium VVesaliense fundauit, anno 1225. Sub Arnolde 2. decimosextimo Com. Cliuiz, Godefridus & Otto Comites Cappenbergenses Monasterium VVesaliense Virginu extra muros fundarunt. Teodoricus octauus, Cliuiz comes & Rudolpho Habsburgensi Imp. militauit contra Imperij hostes, cui Cesar cum vxore dotem dedit VVesaliam urbem, & castrum cum pæfectura Ringenbergh, & villis adiacentibus, prodijt ex hac vrbe Arnoldus ille VVesaliensis. Græcus, Poeta, & historicus egregius. Non longe hinc Teutoburgu, vbi Romani cum Germanis conflixerunt, hodie Deuspurg vocatur, multum vetustatis præ se ferens, habet etiamnum syluam ingentem, quæ à ciuitate nomen seruat, quemadmodum olim Teutoburgensis saltus non longe à Rheno fuisse describitur, vbi Arminius Germanorum dux Quintiliu Varum cum duabus legionibus fudit, signaq; Romana subterram defodit. E regione huius ciuitatis haud procul à Rheni sinistra ripa Comitatus Muers est, à primario, isti eo, oppido sic cognominatus. Ager vtrumque frumenti fertilis, pascuis letus, vinum non gignit, montibus non asperatur, vnde & miniarum sterilis est. Fluminibus rigatur Rheno, Narsi, Rori, Lippia, alijsque fluuiolis obscurioribus.

